

**NORDJYLLANDS
BEREDSKAB**

Brandsikkerhed på Plejecentre

Katalog over 22 opmærksomhedspunkter

September 2018

Indhold

Formål.....	2
Opmærksomhedspunkter - Bygningsdrift.....	2
1. Brug brandsyn aktivt.....	2
2. Fælles brandmæssig fokus mellem bygningens interessenter	2
3. Kend Plejecenterets brandmæssige vilkår	3
4. Spørg NOBR når der er (grund til) tvivl	3
5. Se kritisk på flugtvejene	3
6. Intromøde med NOBR ved ansættelse af ny leder/TS-leder.....	4
7. Institutioner til færre end ti personer.....	4
Opmærksomhedspunkter - Brandtekniske installationer	5
8. Skab overblik over de brandtekniske installationer	5
9. Undersøg om der er givet dispensationer	5
10. Udskift termodetektorer.....	5
11. Få hjælp til udvidelse eller opgradering af ABA-anlæg	5
12. Vær sikker på varslingen fungerer	5
13. Sikre at de funktionsansvarlige er instrueret og uddannet.....	6
Opmærksomhedspunkter - Personaleinstruktion.....	7
14. Krav i Driftsmæssige Forskrifter	7
15. E-learning.....	7
16. Hjælp til øvelser	7
17. Kursus i Brandbevidsthed	8
18. Kursus i Elementær Brandbekæmpelse.....	8
19. Kursus i Førstehjælp	8
20. Videoer til instruktion og motivering.....	8
21. Tryghedstjek inden AMU møder.....	8
22. Brandudstilling på Center for Velfærdsteknologi.....	9
Kontakt Nordjyllands Beredskab	10
Bilag 1 - Øvelsesplanlægning	11
Bilag 2 - Videoklip	15
Bilag 3 - Tryghedstjek skema	18

Formål

Efter branden på Plejecenter Farsøhthaus i Allingåbro fredag den 3. august 2018, er der rettet fokus på brandsikkerhedsheden på de kommunale plejecentre.

Nordjyllands Beredskab har gennem vores brandsynsarbejde kontakt med cirka 180 Plejecentre i Nordjylland. Det er med denne folder vores ønske, at skabe et systematisk overblik over de umiddelbare tiltag, man kan inddrage i

sikkerhedsarbejdet lokalt i de 11 kommuner, og ikke mindst ude på det enkelte Plejecenter.

De beskrevne tiltag skal ses uden direkte sammenhæng med den konkrete hændelse i Allingåbro.

Denne indsats ligger inden for rammerne af Nordjyllands Beredskabs mål, for indsatser inden for den Taktiske forebyggelse.

Nordjyllands Beredskab vil i perioden frem til 2021 fokusere på:

- At skabe tryghed for borgere i Nordjylland gennem taktisk forebyggelse.
- At styrke borgere i Nordjylland til i højere grad at kunne håndtere en første indsats inden den professionelle hjælp ankommer.
- At nå ud til særligt udsatte grupper og til dem udarbejde en målrettet tilgang for at styrke den forebyggende indsats.
- At målrette målbare forebyggende kampagner ud fra et statistisk, evidensbaseret grundlag.

Opmærksomhedspunkter - Bygningsdrift

1. Brug brandsyn aktivt

Plejecenter med flere end 10 sovepladser får årligt besøg af Nordjyllands Beredskab på et såkaldt brandsyn. Formålet med brandsyn fremgår således af Brandsynsbekendtgørelsen:

”Brandsyn skal ved rådgivning, information og motivation medvirke til at forebygge eller formindske faren for brand samt medvirke til, at der sikres forsvarlige rednings- og slukningsmuligheder i tilfælde af brand”.

Nordjyllands Beredskab er således meget bevidst om vores rådgivende rolle og fokuserer på at understøtte sikkerhedsarbejdet ude på de enkelte Plejecentre. Det er derfor vigtigt, at disse har forståelsen for, og oplevelsens af, at vi ”kommer for deres skyld”.

Vi kan stadig opleve nogle medarbejdere har en opfattelse af, at vi er en ”kontrolmyndighed” og at vores besøg skaber ”problemer og udgifter”. Derfor

kan vi opleve, at vores kompetencer og tilbud ikke udnyttes i den mulige udstrækning.

Nordjyllands Beredskab vil derfor opfordre til, at alle Plejecentre fuldt ud udnytter de kompetencer vores inspektører besidder. Dette gøres bl.a. ved, at man bruger et brandsyn til at sætte de konkrete forhold, der er vigtige i brandsikkerhedsarbejde på det enkelte plejecenter på dagsordenen under brandsynet. Betragt brandsynet som ”vores fælles møde”.

2. Fælles brandmæssig fokus mellem bygningens interessenter

De senere år har Nordjyllands Beredskab bemærket, at der kan være en større variation i de ejer- og driftsmæssige forhold omkring kommunale institutioner. Det kan være én forvaltning der ejer bygningen, en anden der drifter den udvendige del,

en tredje der står for pleje og omsorg. Vi ser også tilfælde, hvor det er et boligselskab der ejer bygningen, og kommunen der drifter den, men også tilfælde hvor kommunen ejer og boligselskab drifter.

Nordjyllands Beredskab opleve usikkerhed om ansvaret, når det kommer til brandsikkerheden herved kan blive diffus.

Når det kommer til stykket, er det ikke afgørende, hvilken forretningsmæssig model et konkret plejecenter kører efter. Men det er vigtigt, at de interessenter der er i den konkrete forretningsmodel, at én fælles forståelse for brandsikkerheden og at den bliver prioriteret herefter.

Vi anbefaler derfor, at der sikres et fælles forum, hvor parterne specifikt har brandsikkerheden på dagsordenen. Det kan være ifm mindre som større bygningsmæssige ændringer/renoveringer og det kan være i forbindelse med Nordjyllands Beredskabs brandsyn.

Da Nordjyllands Beredskab ikke kan forventes at have overblik over det enkelte plejecenters ejerforhold m.v., vil vore brandsyn eksempelvis typisk blive varslet til Plejecenterslederen og/eller til den, der er udpeget til at varetage brandsikkerhedsarbejdet på lederens vegne.

Men da brandsynet varsles mindst 14 dage i forvejen, er der således ofte mulighed for, at interessenterne kan have en forudgående dialog om aktuelle udfordringer som ønskes drøftet under brandsynet. Ligeledes står det jer frit for, at der kan deltage flere interessenter i selve brandsynet.

3. Kend Plejecenterets brandmæssige vilkår

Det er vigtigt, at man som ansvarlig for et plejecenters drift, kender til de vilkår, der er stillet i forbindelse med bygningens opførsel samt i forbindelse med eventuelle senere ombygninger.

Disse vilkår er beskrevet i byggetilladelsen og ved mere "kompliceret" byggeri yderligere beskrevet i et selvstændigt dokument kaldet "Brandstrategi".

Nordjyllands Beredskab oplever at denne viden kan gå tabt allerede i overdragelse af et færdigt byggeri til den driftsansvarlige. Det kan også ske i forbindelse med at en ansvarlig stopper på

arbejdspladsen og der ikke sker en egentlig overdragelse til efterfølgeren.

Er der således forhold, som den ansvarlige ikke på forhånd har kendskab til og indsigt i, kan der således opstå betydelige mangler i det løbende brandsikkerhedsmæssige fokus.

Nordjyllands Beredskab kan derfor opfordre til, at man på plejecentrene skaber sig dette overblik, hvis det ikke allerede er tilfældet, og sikrer en overdragelse i takt med at ansvarligt personale udskiftes.

Skulle et sådan overblik føre til uklarheder og spørgsmål, står Nordjyllands Beredskab naturligvis til rådighed.

4. Spørg NOBR når der er (grund til) tvivl

Det sker mange ting på en institution henover et år, og det er derfor ikke alle spørgsmål der kan vente til næste gang Nordjyllands Beredskab kommer på brandsyn.

Vi oplever, at nogle vælger at gennemføre de ændringer, som der er fundet behov for, uden at brandsikkerheden er blevet tillagt betydning. Det kan eksempelvis være etablering af (nødvendige) administrative arbejdspladser, i flugtvejsgange. Det kan føre til, at Nordjyllands Beredskab ved næste brandsyn, må give påbud om at det skal fjernes igen, og herved kom vores besøg "til besvær og til at koste penge".

Nordjyllands Beredskab kan derfor kun opfordre til, at plejecentrene også i perioden mellem vores brandsyn, benytter sig af vores kompetence og rådgivning.

Plejecentrene er meget velkomne til at kontakte os og er det mest hensigtsmæssigt at vi kommer fysisk ud på plejecenteret, finder vi som hovedregel også en tid til det.

5. Se kritisk på flugtvejene

Der er mange forskelligartede behov for pladsudnyttelse på et plejecenter. Nordjyllands Beredskab har forståelse for at der løbende kommer nye og andre behov, men når det gælder arealer til flugtvej, er lovgivningen tydelig og tillader ikke særlige løsninger.

Nogle af de behov/ønsker vi kan opleve på et plejecenter kan være:

- Behov for administrative arbejdspladser til dokumentation for plejepersonalet
- Ønske om at skabe "hjemlige rammer" med beboernes egen møbler fra eget hjem, som der ikke er plads til i deres bolig
- Ønske om at skabe hygge i gange og fællesarealer med eksempelvis juletræer og levende lys
- Deponibehov som følge af at borgere får flere hjælpemidler, el-scootere m.v. som der ikke er plads til i deres bolig
- Ønske om køleskab til pårørende

Nordjyllands Beredskab har forståelse for, at sådanne behov er vigtige i driften af et plejecenter og vi vil gerne i dialog med det enkelte plejecenter inden der bruges ressourcer på at etablere de påtænkte løsninger.

Vi kan ofte hjælpe med at pege på en alternativ løsning, eller pege på nogle bygningsmæssige tilpasninger, der kan muliggøre det ønskede. Så brug endeligt vores kompetencer.

Klik på ikonet for en kort video om flugtveje. Denne vil fremover også være tilgængelig på Nordjyllands Beredskabs hjemmeside til plejecentrenes eventuelle brug.

6. Intromøde med NOBR ved ansættelse af ny leder/TS-leder

Nordjyllands Beredskab kan opleve at en ny leder på et plejecenter kan have svært ved at finde "hoved

og hale" i de brandsikkerhedsmæssige krav og – regler. Samtidig har en leder jo ansvaret for "alt" og således er det forståeligt, at det brandmæssige kan ryge lidt ned at prioriteringslisten.

Nordjyllands Beredskab tilbyder derfor også på den front at understøtte lederens arbejde. Vi stiller således gerne op til et møde med den nye leder og introducerer fagområdet for lederen. Vores erfaring er, at begge parter drager positiv gevinst af de ressourcer der bruges her.

7. Institutioner til færre end ti personer

Nordjyllands Beredskab har kendskab til de plejecentre der har flere end 10 sovepladser hvor vi gennemfører brandsyn.

Vi har imidlertid ingen formaliseret berøring med de forskellige mindre tilbud i kommunerne, hvor færre end 10 personer bor på institutionslignende vilkår.

Sådan kan være indrettet i bygninger der ikke er underlagt de samme brandsikkerhedsmæssige krav som til plejecentrene. Det er således vigtigt, at kommunerne er bevidste om den forskel der kan være på sikkerhedsniveauet.

Nordjyllands Beredskab medvirker gerne i dialog med sådanne institutioner til at pege på tiltag der kan medvirke til at højne sikkerhedsniveauet. Ofte kan så beskeden initiativer som opsætning af røgalarmer, endnu ikke være udnyttet.

Opmærksomhedspunkter - Brandtekniske installationer

8. Skab overblik over de brandtekniske installationer

Plejeinstitutioner, der er opført og udvidet over en årrække, kan have forskellig sikkerhedsniveau.

Byggelovgivningen er således, at en bygning skal overholde de brandmæssige krav der var gældende da bygningen blev opført i hele bygningens levetid.

Selv om reglerne til Plejecentre måtte være skærpet efter bygningens opførelse, gælder disse krav kun til ny opførte bygninger, eller hvis de gamle gennemgår omfattende bygningsmæssige ændringer.

Der kan således være forskel på sikkerhedsniveauet fra det ene til det andet Plejecenter, ligesom der kan være forskel på en nyere og en ældre del af det samme Plejecenter.

Det er vigtigt, at man har en indsigt i de konkrete forhold og forstår, at der kan være forskel på hvorledes en brand udvikler sig og hvordan man som personale skal handle, alt efter hvor på Plejecentret man har vagt.

9. Undersøg om der er givet dispensationer

Nordjyllands Beredskab har ikke adgang til kommunernes byggesagsarkiver og har ikke et overblik over, om der kan være givet brandmæssige dispensationer på Plejecentre i Nordjylland.

I det omfang Plejecentrene har eller får kendskab til dispensationer, indgår Nordjyllands Beredskab gerne i en dialog om, hvorvidt der kan være sikkerhedsmæssigt grundlag for at revurdere dispensationen.

10. Udskift termodektorer

Ved ældre automatiske brandalarmeringsanlæg (ABA) blev i vid udstrækning anvendt såkaldte termodektorer for at undgå blinde alarmer (alarmer uden brand). En termodektor udløses imidlertid alene af varme og det betyder at en brand har en vis størrelse før der sker en

alarmering. Det kan betyde at personalet ikke vil være i stand til at modvirke konsekvensen af branden frem til redningsberedskabet når frem.

I dag er udviklet teknisk avancerede detektorer, der kan modvirke risikoen for blinde alarmer og samtidig sikre en tidlig alarmering ved brand.

Nordjyllands Beredskab anbefaler derfor at termodektorer udskiftes til nyere.

11. Få hjælp til udvidelse eller opgradering af ABA-anlæg

På alle teknologiområder sker der en løbende udvikling og også for ABA-anlæg er der sket en udvikling.

Således kan der være en sikkerhedsmæssig, og til tider også en økonomisk, fornuft i at udskifte eller opgradere sit anlæg.

Nordjyllands Beredskabs Sikringsafdeling hjælper gerne med en screening af Plejecentrets nuværende anlæg og en vurdering af nye tiltag.

12. Vær sikker på varslingen fungerer

På Plejecentre, og andre steder hvor brugeren ikke er i stand til at bringe sig selv i sikkerhed, tillader lovgivningen, at Varslingen alene går til personalet.

Dette sker typisk ved brug af særlige alarmgivere eller dect-telefon, der skal bæres af det personale, der skal reagere ved alarm.

Det kræver, at personalet rent faktisk bærer denne på sig, hvilket Nordjyllands Beredskab ind i mellem konstaterer ikke sker. Forklaringerne kan være mange, men ingen er acceptable. Hvis teknologien f.eks. ikke længere er optimal i forhold til den måde personalet arbejder på, skal man internt på Plejecentret finde løsninger på det og evt. udskifte den anvendte teknologi. Frem til det sker, skal den gamle fortsat anvendes.

Nordjyllands Beredskab har også konstateret personale, der ved vores stikprøvekontrol, ikke er 100 % sikker på, hvordan teknologien virker og hvordan de skal omsætte de informationer, som

udstyret giver ved alarm, til konkret handling.

13. Sikre at de funktionsansvarlige er instrueret og uddannet

Når et Plejecenter har et ABA-anlæg og/eller et Sprinkleranlæg, skal der være mindst tre personer, der har indgående kendskab til anlæggenes virkemåde. Disse skal kunne tilkaldes ved tekniske fejl på anlægget og efter at anlæggene har været i alarm. De skal således have den faglige indsigt, således det kan sikres at sikkerhedsniveauet kan opretholdes på Plejecentrene.

De tre personer skal dels tilegne sig en faglig indsigt i det konkrete anlæg hvilket sker ved hjælp af det EI-installationsfirma, som har service på anlægget. Hertil skal de tre gennemgå et "Kursus for ABA-driftsansvarlige" ved Nordjyllands Beredskab.

Det enkelte Plejecenter skal have fokus på at der til stadighed er en gruppe på mindst tre personer med disse kompetencer. Tilsvarende skal de koordinere

ferier m.v. således der altid er mindst én af dem til rådighed.

Typisk er det også disse kontaktpersoner der står for at instruere personalet i, hvorledes det fungerer ved brand, så personalet kan handle som forventet.

I de tilfælde hvor kommunens ikke selv ejer Plejecentret, kan disse opgaver være tillagt medarbejdere ansat ved ejeren. Det er i disse tilfælde vigtigt, at der er indgået aftaler omkring instruktion af det plejefaglige personale, således disse fortsat vil kunne handle korrekt i tilfælde af brand.

Klik på ikonet for at se mere om opgaverne for ABA- driftsansvarlige.

Dette er også tilgængelig på Nordjyllands Beredskabs hjemmeside.

Opmærksomhedspunkter - Personaleinstruktion

14. Krav i Driftsmæssige Forskrifter

De såkaldte Driftsmæssige Forskrifter angiver de brandmæssige rammer for driften af Plejecentre m.fl.

Heri gælder bl.a. specifikke krav til den brandmæssige instruktion af det ansatte personale. Der skal ske en instruktion ved ny ansættelse og derefter mindst én gang årligt.

Personalet skal som minimum være grundigt instrueret i:

- Brand- og evakueringsinstruksens indhold
- De opgaver, der påhviler personalet, hvis en brand opstår.
- At lukke døre i tilfælde af brand
- Indsigt i de lokale ordensregler om forebyggelse af brand.

Der stilles ikke konkret krav til egentlig øvelsesaktivitet i forskrifterne. Men uden øvelse, kan man ikke forvente, at personalet reelt er i stand til at handle hurtigt, korrekt og effektivt.

Klik på ikonet for at se de Driftsmæssige Forskrifter. Kravene til personaleinstruktion finde i kapitel 3.
Forskrifterne er også tilgængelig på Nordjyllands Beredskabs hjemmeside.

Nordjyllands Beredskab tester under brandsyn med jævne mellemrum hvor "dygtige" personalet er. Man skal huske på, at dette alt andet lige kun er en stikprøve, da vi jo ikke har fat i alle medarbejdere. Desværre kan niveauet være noget svingende, fra personale der har været ansat i flere år uden selv at huske at have modtaget nogen instruktion, til medarbejdere der er "klar" til at blive ansat som brandmand på den lokale brandstation.

Det er vigtigt at lederen af det enkelte Plejecenter tager denne opgave meget alvorlig men samtidig er bevidst om den hjælp man kan få ved Nordjyllands Beredskab.

15. E-learning

Plejecentrene kan vælge at inddrage e-learning i sin instruktion af personalet. En nordjysk repræsentant fra den daværende *Foreningen af Kommunale Beredskabschefer* var for nogle år siden initiativtager til etablering af et e-learning program kaldet "Brandparat". Det blev finansieret og driftet af TrygFonden.

Det blev opbygget som ét program med moduler specialtilrettet følgende specifikke målgrupper:

- Ansatte ved Sygehuse og Psykiatrien
- Ansatte i Kommuner
 - Plejehjem
 - Skoler
 - Daginstitutioner
 - Kontorer
- Privatpersoner

I dag har Beredskabsstyrelsen driften af it-plattformen og programmet kan frit og gratis tilgås af alle interesserede.

Klik på ikonet for at starte Brandparat. Det vil fremover også være tilgængelig på Nordjyllands Beredskabs hjemmeside til plejecentrenes brug.

16. Hjælp til øvelser

Nordjyllands Beredskab oplever at der er stor forskel på den egentlige øvelsesaktivitet på Plejecentrene.

Ofte kan der være en sammenhæng med, at det kan virke uoverskueligt at strukturere øvelsesaktiviteten og ofte kan ambitionen faktisk være "for høj" og blive årsagen til, at det kun er blevet til ambitionen.

Nordjyllands Beredskab giver gerne råd og vejledning ude på det enkelte plejecenter og vi har lavet en folder og et skema, der frit og gratis kan benyttes som en hjælp til øvelsesplanlægningen. Dette materiale findes i bilag samt på Nordjyllands Beredskabs hjemmeside.

Nordjyllands Beredskabs Uddannelsescenter kan om ønsket komme ud og afvikle øvelser for/med jer. Dette vil være forbundet med en egenbetaling.

17. Kursus i Brandbevidsthed

For at understøtte de lokale ledere i arbejdet med at motivere sit personale omkring deres rolle i den samlede brandsikkerhed, tilbyder Nordjyllands Beredskabs Uddannelsescenter kurset "Brandbevidsthed". Dette vil være forbundet med en egenbetaling.

*Klik på ikonet for at se mere om kurset i Brandbevidsthed.
Dette er også tilgængelig på Nordjyllands Beredskabs hjemmeside.*

18. Kursus i Elementær Brandbekæmpelse

Nordjyllands Beredskab opfordrer til, at man ude på Plejecentret anvender Vandfyldte Slangevinder i dagligdagen og herunder i de praktiske brandøvelser. Ved at bruge brandslangen til eksempelvis at vande blomster i sommerhalvåret, ved man både hvor det fysisk er placeret og er tryk ved at betjene det. Vi oplever mange ansatte, der aldrig har prøvet en sådan brandslange og blot vi stresser dem en lille smule, går det i "hårdknude". Det må ikke ske under en brand.

Andre typer af slukningsudstyr som eks en CO₂ slukker kan I ikke selv afprøve. Endvidere er én ting at opnå fortrolighed med selve slukningsmateriellet og noget andet er at opnå fortrolighed med branden og den varme og røg der kommer i forbindelse hermed.

Derfor tilbyder Nordjyllands Beredskabs Uddannelsescenter kurset "Elementær Brandbekæmpelse". Dette vil være forbundet med en egenbetaling.

*Klik på ikonet for at se mere om kurset i Elementær Brandbekæmpelse.
Dette er også tilgængelig på Nordjyllands Beredskabs hjemmeside.*

19. Kursus i Førstehjælp

Opstår der en rigtig brand vil der foruden evnerne til at kunne håndtere selve branden også kunne opstå behov for at kunne yde fysisk som psykisk førstehjælp.

Derfor tilbyder Nordjyllands Beredskabs

Uddannelsescenter en række moduler inden for førstehjælp, der kan sammensætte så det matcher behovet på det enkelte Plejecenter. Disse vil være forbundet med en egenbetaling.

*Klik på ikonet for at se mere om kurser i Førstehjælp.
Dette er også tilgængelig på Nordjyllands Beredskabs hjemmeside.*

20. Videoer til instruktion og motivering

Nordjyllands beredskab har erfaring for, at mundtlig instruktion får større effekt når den suppleres med visuel kommunikation.

Vi har derfor gjort 22 videoklip, med forskellig faglige vinkler, tilgængelige for Plejecentrenes brug. Disse findes i bilag samt på Nordjyllands Beredskabs hjemmeside.

21. Tryghedstjek inden AMU møder

Formelt ligger ansvaret for, at det brandmæssige sikkerhedsniveau opretholdes i hele bygningens levetid, hos bygningens ejer og den driftsansvarlige leder.

Men personalet, som har deres daglige virke i bygningen, kan med fordel inddrages i arbejdet med at reagerer, hvis de opdager forhold, der ikke er i orden og måske endda indgå i en mere systematisk "egenkontrol".

Nordjyllands Beredskab anbefaler en sådan bevidsthedsskabende ordning, men anbefaler plejecentrene kalder det for et Tryghedstjek. Det handler nemlig om, at personalet skal være trygge og herved kunne håndtere en brand, hvis den opstår.

En mulighed er at organisere det således, at 2 medarbejdere på skift, forud for møder i arbejdsmiljøorganisationen gennemfører et Tryghedstjek på plejecentret. På mødet drøftes de forhold der måtte være konstateret og der kan følges op og meldes ud i organisationen. Måske der også opstår spørgsmål, hvor I kan drage nytte af ekspertisen ved Nordjyllands Beredskab

Nordjyllands Beredskab stiller en skabelon til et Tryghedstjek til rådighed, som er nemt at tilpasse til netop de opmærksomhedspunkter, der er relevante

på det enkelte Plejecenter.

Skabelonen findes i bilag samt på Nordjyllands Beredskabs hjemmeside.

22. Brandforebyggelses udstilling på Center for Velfærdsteknologi

Nordjyllands Beredskab har i år konstateret, at der ikke fandtes ét samlet overblik over hjælpemidler m.v. der kan bidrage til højt brandsikkerhedsniveau hos ældre, handicappede og på anden vis sårbare borgere.

Vi er derfor i samarbejde med Center for Velfærdsteknologi ved at opbygge en fysisk udstilling i deres showroom for øvrige hjælpemidler, der fokuserer på brandsikkerhed.

Der opbygges således en fuldskala model af en del

af en stue, et køkken og et soveværelse, hvor man kan blive inspireret til løsninger på konkrete brandmæssige udfordringer.

Udstillingen forventes færdig i 4. kvartal 2018 og bliver tilgængelig for såvel fagpersoner som private efter aftale med Center for Velfærdsteknologi (<https://www.cfv-nord.dk/>).

Kontakt Nordjyllands Beredskab

Forebyggende afdeling

- Brandteknisk byggesagsbehandling
- Brandsyn (Driftsmæssige Forskrifter)
- Anvendelse af flugtvejsarealer
- Personale instruktion/motivering
- Brandmæssig rådgivning
- Driftsansvarlige for ABA og Sprinkler-anlæg
- E-learning
- Rådgivning om øvelser og Tryghedstek
- Brandforebyggelses udstilling

Kontakt Beredskabsinspektør Bent Tindahl Pedersen på tlf. 7229 2032, der vil sætte jer i kontakt med den rette kollega med de rette kompetencer. Eller benyt afdelingens fælles e-mail: myndighed@nabr.dk

Sikrings afdeling

- Screening af ABA-anlæg
- Rådgivning om opgradering af detektorer og hele ABA-anlæg

Kontakt Teamleder Søren Gren Pejtersen på tlf. 7229 2011 eller på e-mail sgp@nabr.dk

Uddannelsescenter

- Kurser på brandområdet
- Kurser i Førstehjælp
- Afvikling af øvelser mod betaling

Kontakt Teamleder Søren Korsgaard på tlf. 7229 2023 eller på e-mail sk@nabr.dk

Bilag 1 - Øvelsesplanlægning

Brandøvelse på Plejecentret

"Det brænder - hvad gør vi?"

Nordjyllands Beredskab

Forebyggende Afdeling
Thomas Boss Gade 8
9000 Aalborg

Tlf. 70 15 15 14

www.nordjyllandsberedskab.dk
mail@nojr.dk

2

Kan I evakuere plejehjemmet, hvis det bliver nødvendigt.

Hvert år opstår der brand på plejecentre i Danmark. Heldigvis er der sjældent menneskeliv i fare...men I skal være klar til at handle!

Denne folder er en hjælp til dig, som inspiration til at lave jeres egne evakueringssøvelse på jeres plejecenter.

Drejebog for øvelsesplanlægning.

Det er vigtigt at starte med de simple rutiner først. Det er også vigtigt at jeres øvelser ikke bliver så ambitiøse til en start, at ingen kan finde ud af det. Så definer hvad I vil have øvet og ret så al jeres fokus på dette element.

Grundlæggende viden

Rutine:
Kender alle ansatte (elever, praktikanter m.v.) evakueringinstruksens opgaver samt selve signalet for evakuering?

Afvikling:
Ved et personalemøde bliver alle gjort bevidste om evakueringinstruksen samt selve varslingssignalet for iværksættelse af evakuering.

Evaluerings:
Kender alle nu signalet og ved de hvilken reaktion der ønskes (skal alle gå ud, hvor skal I mødes, hvordan I skal skabe overblik og hvem der skal samle overblikket m.v.)?

Den første varslede evakueringssøvelse

Rutine:
Nu kender alle instruksen og varslingssignalet. Nu kan fokus rettes på at afprøve at alle reagerer som aftalt og hurtigt går ud til det aftalte samlingssted.

Afvikling:
Meld ud til alle medarbejdere og brugere: "På fredag kl. 11.00 afholder vi evakueringssøvelse på plejehjemmet."
Meld klart ud hvad målet er for netop denne øvelse. "Vi fokuserer på at alle reagerer på alarmer og går ud til samlingsstedet."
Øvelsen sættes i gang på det aftalte tidspunkt og det observeres fra forskellige steder hvordan det foregår.

Evaluerings:
Vidste alle hvad de skulle gøre da alarmer gik i gang? Gik alle direkte til samlingsstedet? Var der tvivl om den ønskede reaktion? Hvad var årsagen til at det evt. ikke gik som planlagt? Hvad ønsker vi at forbedre næste gang?

3

Den næste evakueringssøvelse

Rutine:
Denne øvelse kan være delvist varslet. Igen er fokus på at alle reagerer med det samme og går ud til det aftalte samlingssted, men nu uden at alle er "klare".

Afvikling:
Meld ud til medarbejdere og brugere: "I næste uge afholder vi evakueringssøvelse på plejehjemmet, men med vilje vil vi denne gang ikke vide på hvilken dag og klokkeslæt 'branden' starter. Vi fokuserer på at alle reagerer på alarmer med det samme og går ud til samlingsstedet".
Øvelsen sættes i gang på et "hemmeligt" tidspunkt og igen observeres fra forskellige steder, hvordan det foregår.

Evaluerings:
Reagerede alle omgående? Reagerede alle som forventet? Hjælp personalet hinanden på den ønskede måde? Er der noget vi skal forbedre?

Uvarslede øvelser

Rutine:
Nu er de grundlæggende rutiner formentlig på plads og den næste øvelse kan introduceres som helt uvarslet. Der fokuseres som ved de tidligere øvelser på at alle reagerer med det samme og går ud til det aftalte samlingssted, men nu kan I bygge flere elementer på f. jeres brand- og evakueringinstruks. Det bør dog på forhånd meldes ud, hvilken type udfordringer der vil være en del af jeres øvelser, så man er mentalt forberedt.

Afvikling:
I kan f.eks. sætte en røgmaskine op i et lokale, hvor døren står på klem til gangen og så simpelthen se hvad der sker. I kan også vælge at skubbe gang i øvelsen ved selv at råbe "BRAND!" og måske sminke en person med brandsår på armen, der råber på hjælp.

Det at der nu kommer "effekter" kan give en mere realistisk oplevelse af brand og det kan spille ind på reaktionsmønstret. Vær dog særligt opmærksom på, at brugerne ikke kommer til at opleve øvelsens mest "skræmmende" elementer.

Evaluerings:
Reagerede alle som planlagt og beskrevet i jeres brand- og evakueringinstruks? Blev der gjort forsøg på at slukke branden med jeres slukningsudstyr? Blev der "alarmeret" med de rette oplysninger til 112? Var der nogen der tænkte på at være klar til at modtage redningsberedskabet og hvilket overblik ville de kunne viderebringe? Var der nogen der håndterede brandsåret og ydede såvel fysisk som psykisk førstehjælp?

Generelt kan det være en god ide at runde en øvelse af med kage eller lignende som påskønnelse for at alle har deltaget positivt og indlevende.

God fornøjelse med øvelserne!

Øvelsesplanlægningskema

Brandøvelse hos **institutionens navn**

Planlægges og afvikles af:

Dato for øvelsen:

Øvelsen skal være:

☐

Varslet

☐

Uvarslet

Målsætning

☐

Instruktions/demonstrationsøvelse

(eks. skabe kendskab til Varslingssignal/-metode), Brandinstruksen, slukningsudstyret)

☐

Reaktionsøvelse

(eks. at brandinstruksen følges, at slukningsudstyret anvendes, at pårørende "informerer")

☐

Dilemmaøvelse

(eks. hvordan nødflyttes brugerne, hvad gør man ved brand i person)

Konkrete målepunkter for:

- Personalet

- Brugerne

Tidsplan/dregebog

Kl.:		Handling:	
Kl.:		Handling:	
Kl.:		Handling:	
Kl.:		Handling:	
Kl.:		Handling:	
Kl.:		Handling:	
Kl.:		Handling:	
Kl.:		Handling:	

Udstyr/rekvisitter

1:		Aftale:	
2:		Aftale:	
3:		Aftale:	
4:		Aftale:	
5:		Aftale:	

Læringspunkter

Emne:		Opfølgning:	
Emne:		Opfølgning:	
Emne:		Opfølgning:	
Emne:		Opfølgning:	
Emne:		Opfølgning:	

Evaluerings

Foretages af:			
Foretages:	☐	lige efter øvelsen	☐ Dato: _____
Rapporteres /formidles til:			

Bilag 2 - Videoklip

Nedenstående videoklip kan benyttes til at understøtte Instruktionspligten ude på Plejecentrene. Har man brug for forklaringer og inspiration til hvilke og hvordan man kan bruge dem, er man velkommen til at kontakte Nordjyllands Beredskabs Forebyggende afdeling.

Menneskelige reaktioner – I Dette klip er fra en overvågning af en kiosk hvor der anstiftes brand....og ingen gør noget. Illustrerer altså, at man ikke bare kan forudsætte, at mennesker handler rationelt ved brand, hvis de ikke er trænet heri.	
Menneskelige reaktioner – II Dette klip er fra en overvågning af en grillbar hvor der opstår brand....og ingen gør noget. Da det erkendes at der er brand, ledes der tydeligvis efter brandslukningsudstyr....forgæves.	
Brand - så hurtigt går det De fleste kender kun brand fra actionfilm....og sådan er brand ikke. Alla brande starter nemlig som små, og der kan alle gøre noget aktivt for simpelthen at slukke den. Men det er vigtigt at handle hurtig, for grænsen til hvornår det er for farligt for andre en brandmænd er vigtig at kende. Dette klip viser en brand fra den opstår og til hele rummet brænder og der kører et ur ved siden af, samtidig med at en brandmand forklarer om brandens udvikling.	
Kend en Branddør Der er mange døre på et Plejecenter og nogle er branddøre. De kan holde brand fra at sprede sig i mindst 30 minutter og derfor en afgørende hjælp under brand. Dette klip viser hvordan man kan afgøre hvilke der er branddøre og en brandmand forklarer om den sikkerhedsmæssige betydning.	
Betydningen af en lukket dør Dette klip følger en brandefterforsker, der gennemgår en ejendom hvor der har været brand, og tydelig kan vise betydningen af, at man får lukket branddøren ved brand.	
ABDL-anlæg Har man på Plejecenteret brug for at nogle selvluukkende branddøre kan stå åben, skal der investeres i et såkaldt ABDL-anlæg, kiler i branddørene er ikke OK. Dette klip viser hvad et sådan anlæg gør og hvad man skal være opmærksom på i driften og sin egenkontrol.	
Frihold flugtveje Dette klip gennemgår eksempler på de problemer Nordjyllands Berdskab støder på med hensyn til flugtvejsdøre og –gange.	
Sprinkling Dette klip forklarer hvad sprinkling er og hvordan det virker.	

Alarmer 112 Dette klip viser hvordan man alarmerer 112, hvilke oplysninger der er brug for og hvilke handlinger der sættes i gang.	
Førstehjælp Dette klip er en appetitvækker til at lære førstehjælp	
Vandfyldt Slangevinde Dette klip viser hvordan man laver egenkontrol af en vandfyldt slangevinde. Vi viser også hvordan man slukker brand ved brug af den.	
Trykvandslukker Dette klip viser hvordan man slukker brand ved brug af en Trykvandslukker.	
Håndsprøjtebatteri Dette klip viser hvordan man slukker brand ved brug af et Håndsprøjtebatteri.	
CO₂ slukker Dette klip viser hvordan man slukker brand ved brug af en Trykvandslukker.	
Pulverslukker Dette klip viser hvordan man slukker brand ved brug af en Pulverslukker.	
Brandtæppe Dette klip viser hvordan man slukker brand ved brug af et Brandtæppe.	
Sirenevarsling Dette klip gennemgår hvordan Sirenevarsling lyder og hvilke handlinger man skal sætte i værk.	
Brandtætning af huller Dette klip viser betydningen af, at man har fokus på kontrol efter håndværkere, når der har været trukket nye rør og kabler gennem vægge og etagedæk.	
Brand i juletræ Dette klip viser hvor hurtigt et juletræ kan brænde og hvilken betydning brandimprægnering har for brandsikkerheden. Det samme gør sig også gældende for møbler i flugtvejene.	

Vær forberedt på brand Dette er et lidt længere klip der fortæller om konsekvenserne af en brand og flere der selv har oplevet det, fortæller herom.	
Nødflytning af sengeliggende Dette klip viser hvordan man nødflytter en person der er sengeliggende.	
ABA - kontrol og anvendelse Dette klip fortæller om de opgaver personalet på institutioner med et automatisk brandalarmeringsanlæg har og hvordan man tester det og øver med personalet.	

Bilag 3 - Tryghedstjek skema

Tryghedstjek af Brandsikkerhed hos **institutionens navn**

Udført af:

Dato:

Branddøre

OK

Fejl - beskrivelse

- Dørpladerne sidder (stadig) i karmene og er uden huller eller andre synlige skader.
- Døre uden selvlukke (dørpumpe) kan nemt lukkes så de slutter helt tæt i karmen.
- Døre med selvlukke (dørpumpe) lukker selv helt tæt i karmen og der er ikke kiler, kasser eller inventar der hindrer lukningen.
- Døren med automatisk branddørlukningsanlæg (ABDL) lukker selv helt tæt i karmen når testfunktionen afprøves.

☐

Huller i brandvægge

OK

Fejl - beskrivelse

- Hvis I har fået ført kabler eller rør siden sidste Tryghedstjek så se efter om hullerne her omkring er tætnet bagefter (ellers kommer røg hurtigt igennem).

☐

Flugtvejsdøre

- Adgang til dørene er helt fri for oplag m.v.
- Dørene kan nemt åbnes helt op uden brug af nøgle eller redskaber.
- På udvendig side er døren helt friholdt for forhindringer (vær særlig opmærksom under langvarig sneperiode).

OK

☐

Fejl - beskrivelse

Flugtveje (gange og trapper)

- Flugtvejstrapper er helt friholdt for oplag af nogen art.
- Flugtvejsgange er friholdt for brændbare oplag, møbler, el-apparater m.v. ud over hvad der fremgår af flugtvejstegning.
- Flugtvejsskiltning er som godkendt.
- Flugtvejs- og panikbelysning virker.

OK

☐

Fejl - beskrivelse

Brandvej og brandredningsareal

- Skiltning af særlig brandvej og/eller brandredningsareal er opretholdt.
- Brandvej og/eller brandredningsareal er friholdt for parkerede køretøjer m.v.
- Evt. porte, bomme m.v. i adgangsvej hertil er udstyret med redningsberedskabets nøgleboks.

OK

☐

Fejl - beskrivelse

Automatisk brandalarmeringsanlæg (ABA) med varslingsanlæg

	OK	Fejl - beskrivelse
• Nøglen til anlægget er på sin plads. • Tegningerne er i korrekt orden i skabet. • De krævede kontaktpersoners navne og telefonnumre er aktuelle. • Der er gennemført de månedlige afprøvninger af anlægget. • Varslingsanlægget virker og personalet er bekendt med funktionen.	☐	

Internt varslingsanlæg

	OK	Fejl - beskrivelse
• Varslingsanlægget virker og personalet er bekendt med funktionen. • Tegning med zoneinddeling og betjeningsvejledning er ved centralskabet. • Alarmtryk med glas er intakte og henvisning til at Alarmere 112 fremgår ved hvert tryk.	☐	

Røgalarm

	OK	Fejl - beskrivelse
• Røgalarmer er alle monteret korrekt (der er ikke tomme monteringsbeslag) i lofterne. • Hver røgalarm er afprøvet på testknap og virker.	☐	

Sprinkleranlæg

- Dokumentation for kontrol og service føres løbende i driftsjournalen.
- Henvisning til sprinklercentralen for redningsberedskabet er intakt.

OK

☐

Fejl - beskrivelse

Røgventilation

- Anlægget står i korrekt driftsstatus (uden fejl).
- Anlægget er afprøvet (mindst én gang årligt) og dokumentation er ført i servicebog der opbevares ved anlæggets centralskab.

OK

☐

Fejl - beskrivelse

Slangevinder

- Skabene kan frit tilgås – fri for inventar, oplag m.v.
- Skabene kan let åbnes og slange kan let rulles ud.
- Ventil i skabe og strålespids kan nemt åbnes/betjenes.
- Den samlede stråle kan nå mindst 10 meter.

OK

☐

Fejl - beskrivelse

Pulverslukkere

- Slukkerne har tryk nok (viser er i det grønne felt).
- Slukkerne har været vendt på hovedet/rystet et par gange
- Plombe og skiltning er intakt.

OK

☐

Fejl - beskrivelse

CO₂ slukkere

- Plombe og skiltning er intakt
- Slukkeren hænger ikke højere oppe på væggen end den kan løftes ned af alle (den er tung).

OK

☐

Fejl - beskrivelse

Trykvandsslukkere

- Slukkerne har tryk nok (viser er i det grønne felt).
- Plombe og skiltning er intakt.

OK

☐

Fejl - beskrivelse

Håndsprøjtebatterier

- Der er vand i begge beholdere.
- Bærehåndtaget er intakt.
- Pumpens stempel kan let betjenes og der kommer vand både når der trækkes og trykkes i håndtaget.
- Skiltning er intakt.

OK

☐

Fejl - beskrivelse

Brandtæpper

- Der er brandtæppe i beholderne.
- Skiltning er intakt.

OK

☐

Fejl - beskrivelse

Menneskelige "svipsere"

	OK	Fejl - beskrivelse
Forhold der konkret er aktuelle det enkelte sted • Oplag på komfuret. • Affaldscontaineren for tæt på bygning. • Stearinlys i usikre stager. • Dekorationer uden brandimprægnering. • Papirklip eller brændbart pynt ophængt i loftet. • Kaffemaskine m.v. er ikke slukket efter brug.	☐	